

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 354)

Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan Hukukî Uyuşmazlıkların Çözümüne ve Bazı İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ve Adalet Komisyonu Raporu (1/528)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

11.9.1999

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-11397/4451

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan Hukukî Uyuşmazlıkların Çözümüne ve Bazı İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname” bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

17 Ağustos 1999 günü meydana gelen ve çeşitli illerimizi etkileyen deprem sonucu çok sayıda konut ve işyeri yıkılmış veya ağır derecede hasar görmüş ve birçok kişi hayatını kaybetmiştir.

Doğal afetlere karşı alınacak önlemler ve doğal afetler nedeniyle doğan zararların giderilmesi için yapılacak düzenlemeler konusunda Bakanlar Kuruluna üç ay süre ile Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi veren 4452 sayılı Kanun 29.8.1999 tarih ve 23801 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yetki Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinde doğal afet bölgelerinde afetten kaynaklanan hukukî ihtilâfların çözümüne dair işlemlerin hızlandırılması, Kanun Hükmünde Kararname çıkartılmasında uyulacak ilkeler arasında sayılmıştır.

Bu amaçla hazırlanan Kanun Hükmünde Kararname, doğal afet bölgelerinde doğal afete maruz kalanların afetten kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların çözümü amacıyla, yapılacak delil tespiti işlemlerinin kolaylaştırılması, avukatların vekâletname verme şartı aranmaksızın yetki belgesi ve kimlik belgesini ibraz etmek suretiyle işlem yapmalarının sağlanması, doğal afete maruz kalanların istemleri halinde, her türlü dava ve işlemlerde adli müzaheret hükümlerinden yararlanmalarının sağlanması, veraset belgelerinin alınmasında kolaylık getirilmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Doğal afet bölgelerinde afetten kaynaklanan hukukî uyumsuzlukların çözümlü bakımından, afete maruz kalanların delil tespiti işlemlerini kolaylaştırmak üzere, yazılı başvurunun yanında sözlü başvurunun tutanağa geçirilmesi usulü getirilmiştir.

Ayrıca ölüm, gaiplik veya yaralanma gibi nedenlerle delil tespiti yaptırılmayacak durumda olanların eş ve üçüncü dereceye kadar kan veya sıhrî hısımlarının da delil tespiti yaptırabilecekleri öngörülmüştür.

Delil tespiti istemleri mahkemece öncelikle incelenip karara bağlanacaktır.

Madde 2. – Afete maruz kalanların, delil tespiti ve veraset belgesi alınmasına ilişkin istemlerinde, kendilerini bir avukatla temsil ettirebilmelerini kolaylaştırmak için avukatların vekâletname verme şartı kaldırılmış, istem sahiplerince verilen yetki belgeleri ile kayıtlı buldukları baro tarafından düzenlenen kimlik belgesinin ibrazı yeterli kabul edilmiştir.

Madde 3. – Doğal afet bölgelerinde, afete maruz kalanların ekonomik durumlarında genel olarak meydana gelen sarsılma dolayısıyla adli müzaheret hükümlerinden yararlanmaları konusunda kolaylık getirilmiştir.

Bu çerçeve içinde ayrıca, doğal afete maruz kalanların afetten kaynaklanan hukukî uyumsuzlukların çözümü için adli mercilere yapacakları başvurularda dosya ve basılı evrak ücretleri alınmaması hükme bağlanmıştır.

Madde 4. – Doğal afete maruz kalan bölgelerde afet dolayısıyla çok sayıda insanın hayatını kaybetmesi nedeniyle, veraset belgesi alınması konusunda resmî kayıtların esas alınması, resmî kayıt bulunmaması halinde tanık ve diğer muteber delillerin ikame edilmesi öngörülmüştür.

Madde 5. – Yürürlük maddesidir.

Madde 6. – Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 11528

Karar No. : 20

18.2.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan Hukukî Uyumsuzlukların Çözümüne ve Bazı İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname, Adalet Bakanı Sayın Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'ün ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Kararnamenin başlığı, kanun tekniğine uygun olarak düzenlenerek, 2, 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan "Bu Kanun Hükmünde Kararname" ibareleri, Kararnamenin yasalacak olması nedeniyle "Bu Kanun" şeklinde değiştirilerek, diğer maddeleri Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Emin Karaa
Kütahya

Başkanvekili
Turhan Tayan
Bursa

Sözcü
Mehmet Nacar
Kilis
Üye
Adnan Fatin Özdemir
Adana

(Toplantıya katılmadı)

Üye
Ramazan Toprak
Aksaray
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Yasin Hatiboğlu
Çorum
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Ismail Aydınlı
İstanbul

Üye
A. Nazlı Ilıcak
İstanbul

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş

Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli

Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun

Üye
Yaşar Topçu
Sinop

Kâtip
Mustafa İlimen
Edirne

Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman

(Toplantıya katılmadı)

Üye
Ali Arabacı
Bursa

Üye
Beyhan Aslan
Denizli

Üye
Süleyman Turan Çirkin
Hatay
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Mehmet Gül
İstanbul
(İmzada bulunamadı)

Üye
Nazire Karakuş
İstanbul

Üye
Sevgi Esen
Kayseri

(Toplantıya katılmadı)

Üye
Ismail Çevik
Nevşehir

Üye
Erdoğan Sezgin
Samsun

(Toplantıya katılmadı)

Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

Üye

Kamer Genç

Tunceli

(Toplantıya katılmadı)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DOĞAL AFET BÖLGELERİNDE AFETTEN KAYNAKLANAN HUKUKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜNE VE BAZI İŞLEMLERİN KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Doğal afet bölgelerinde afetten kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların çözümüne ve bazı işlemlerin kolaylaştırılmasına ilişkin düzenlemeler yapılması; 27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Yetki Kanununun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 7.9.1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. - Doğal afet bölgelerinde afete maruz kalanların, afetten kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların çözümü amacıyla delillerin tespitine ilişkin istemleri, ispat olunacak olay ile tanıklar ve bilirkişiye sorulacak sorulara ilişkin konuları belirten ve üç nüshadan oluşan bir dilekçenin verilmesi veya mahkeme kalemine yapılacak sözlü başvurunun tutanağa geçirilmesi suretiyle yapılır.

Ölüm, gaiplik veya yaralanma gibi nedenlerle delil tespiti yaptıramayacak durumda olanların eşleri ile üçüncül dereceye kadar kan veya sıhrî hisimleri da delil tespiti isteminde bulunabilirler.

Delil tespitine ilişkin başvurular, mahkemece öncelikle incelenir ve karara bağlanır.

MADDE 2. - Doğal afet bölgelerinde avukatlar, vekâletname verme şartı aranmaksızın, istem sahiplerince verilen yetki belgesi ile kayıtlı buldukları baro tarafından düzenlenen kimlik belgesini ibraz etmek suretiyle bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 ve 4 üncü maddelerinde öngörülen işlemleri yapabilirler.

MADDE 3. - Doğal afete maruz kalanların istemleri halinde, afetten kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin her türlü dava ve işlemlerde adli müzaheret hükümleri uygulanır.

Ancak, doğal afete maruz kaldığını beyan edenler bakımından 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 465 ve 468 inci maddelerindeki delil gösterme ve şahadetname verme şartları aranmaz.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

DOĞAL AFET BÖLGELERİNDE AFETTEN KAYNAKLANAN HUKUKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜNE VE BAZI İŞLEMLERİN KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN KABULÜ HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Doğal afet bölgelerinde avukatlar, vekâletname verme şartı aranmaksızın, istem sahiplerince verilen yetki belgesi ile kayıtlı buldukları baro tarafından düzenlenen kimlik belgesini ibraz etmek suretiyle bu Kanunun 1 ve 4 üncü maddelerinde öngörülen işlemleri yapabilirler.

MADDE 3. - Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Doğal afete maruz kalanlardan, afet tarihinden itibaren altı ay müddetle 3454 sayılı Adalet Teşkilâtını Güçlendirme Fonu Kurulmasına Dair Kanununun 3 üncü maddesinin (e) bendinde belirtilen ücretler alınmaz.

MADDE 4. – Doğal afete maruz kalanları ilgilendiren veraset belgelerinin alınmasında öncelikle resmî kayıtlar esas alınır. Resmî kayıt bulunmaması halinde diğer muteber deliller ikame edilir.

MADDE 5. – Bu Kanun Hükümünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. – Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. – Kanun Hükümünde Kararnamenin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

Bülent Ecevit
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyşleri Bakanı V.

A. K. Tanrıkulu

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

S. Somuncuoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.

M. C. Ersümer

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

M. A. İremçelik

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Ökstüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıkulu

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan